

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמיד, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת כי תצא, תשפ"ו

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 7:35	Minneapolis, MN - 7:51
Brooklyn, NY - 7:26	Miami, FL - 7:32
Chicago, IL - 7:21	Monsey, NY - 7:28
Houston, Texas - 7:37	Montreal, Quebec - 7:33
Johannesburg, S. Africa - 5:32	Passaic, NJ - 7:27
Lakewood/Deal, NJ - 7:26	Toronto, Ontario - 7:53
London, UK - 7:55	Yerushalayim - 6:40
Los Angeles, CA - 7:14	Zurich, Switzerland - 8:09

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

ולא יראה בך ערות דבר והיה מחניך קדוש

והדרשו בשבת ק"נ ע"א דהא דכתיב ולא יראה בך ערות דבר קאי על ערוה, והא דכתיב והיה מחניך קדוש קאי על איסור צוואה.

ובעיקר דרשה דוהיה מחניך קדוש יש לעיין מנלן דאיירי בדברי תורה דוקא, ובמ"ב ע"ה י"ט הביא מרבינו ירוחם דכתיב כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר וכו' מכאן למדו חכמים שבכל מקום שה' אלקינו מתהלך עמנו דהיינו כשאנו עוסקים בק"ש ותפלה או בד"ת צריך לזהר שלא יראה ה' בנו ערות דבר דהיינו שלא יהיה דבר ערוה כנגד פניו של אדם הקורא וכו'.

אבל ע' רש"י שבת ק"נ ע"א כתב פירוש הדרשה מנלן דקאי על תורה ותפלה דישאל מהרהרין תמיד בדברי תורה. (ובעיקר כוונת רש"י יש לדחות דלא בא ליישב קו' המ"ב מנלן דבזה איירי קרא אלא רש"י קאי בפירוש הגמ' שם שאמרו דשאני התם דכתיב והיה מחניך קדוש ולכן גם הרהור אסור, ולזה פירש"י מנלן כוונת הפסוק בסתמא גם על הרהור ולזה פירש"י דישאל מהרהרין תמיד בדברי תורה וע"כ קרא אסור הרהור ג"כ).

(ובדברי רש"י לכא' תיקשי כי בהמשך הגמ' שם בשבת אמרו דערוה שאני דכתיב ערות דבר ורק בשעת דיבור אסרה תורה, וכאן לכא' ק' לומר דישאל מדברים תמיד בדברי תורה. ואולי נלמד דבר הלמד מענינו מדין מחניך קדוש).

והנה נחלקו אחרונים לענין קיום מצוות תמידיות אי שרי, ויסוד השאלה אי אסור רק דבר שבקדושה או אפילו מצוה.

ולכא' י"ל דתולה בשני דרשות הנ"ל, דא"ל כרש"י משום מהרהר תמיד א"כ י"ל דלא שייך במצוה כי אינו תמיד, אבל לפי ר' ירוחם שהוא מדין ה' אלקיך מתהלך שפיר י"ל דה"ה לענין מצוות. ואולי זה כוונת הב"ב דמצ"ב דהוי כדברי תורה, והיינו עפ"י ר' ירוחם הנ"ל.

ואולי בזה א"ש כוונת דרכ"ל דוקא במצוה חיובית, דאז יש צווי ה', וזה נקרא ה' אלקיך מתהלך.

אלול והימים הנוראים בישיבה

מתוך הספר "נס ההצלה של ישיבת מיר" מוהגאון רבי אלחנן הרצמן ז"ל, תלמיד הישיבה:

מאמץ הלימוד והמוסר והתפלה בתקופת אלול והימים הנוראים, היה בעוצמה שאין לתארו במלים. כל מה שהוזכר בענין העמל בתורה ושאיפת העליה הוא חיזור לעומת מה שהיה באלול.

הכרה שצריך לעשות הכל כדי לזכות בדין בראש השנה, וכן ההכרה שהצלחת השנה גם ברוחניות תלויה גם-כן ביום הדין, שיעבדו את שארית הכוחות הגופניים והרוחניים לתשובה ולמעשים טובים. כל אחד תבע מעצמו יותר, וקיבל על עצמו קבלות של חיזוק יתר. הדאגה בכל מהות הנשמה היתה: להשיג בימים קדושים אלו את כל מה שניתן להשיג, להיות טובים ונעלים יותר, ולזכות בדין.

בתקופה זו דמתה הישיבה לגדוד צבא הלוחם את הקרב האחרון, לחיים או למות. (ע' מופת הדור פרק יח).

זכור את אשר עשה לך עמלק וגו' אשר קרך בדרך (כה, יז-יח)

רש"י: אשר קרך בדרך - לשון קור וחום, צנן והפשיך מרתיחתך, שהיו כל האומות ידאים להלחם בכם, ובה זה והתחיל והראה מקום לאחרים. משה לאמבטי רותחת שאין כל בריה יכולה לירד בתוכה, בא בן בלעל אחד קפץ וירד לתוכה, אף על פי שנוכה, הקרה אותה בפני אחרים.

ביאר מרן ראש הישיבה הגאון הרב אריה פינקל זצלה"ה: מהי אותה 'אמבטי רותחת' שבא עמלק לקררה ולצננה? אמבטי זו - זוהי התורה! שהרי עמדו ישראל אז קודם מתן תורה, ובאותה עת היו מרותחין באש של תורה, שהתורה נקראת "אש", כמו שנאמר (ירמיה כג, כט) "הלא כה דברי כאש נאום ה'". אש זו קיימת תמיד ועומדת על מי שלומד תורה כראוי. כפי שהביאו התוס' (חגיגה טו ע"א ד"ה שוב) בשם הירושלמי (חגיגה פ"ב) שכשהיו התנאים עוסקים בתורה וחורזין מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים, והיו הדברים שמחין כנתינתן מסיני, וירדה אש מן השמים והקיפתם, כי התורה באש ניתנה, ובכל דור שעוסקים בה כראוי, זוכים שתהיה כנתינה על ידי האש.

ובזמן שישראל עולים בתורה כראוי זוכים לאש התורה כמו שהיה בשעת מעמד הר סיני, אבל כאשר התרשלו מלימוד התורה ורפוי ידיהם מן התורה, הרי הצטננו מרתיחה זו, ומיד "ויבא עמלק", "אשר קרך" - צינן והפשיך מרתיחתך, כשהפחיתו בעצמם מעט מן הרתיחה של אש התורה, נענשו שבא עליהם עמלק והפשיטם עוד מרתיחה זו, והפסידו את מעלתם שהיתה בתחילה - "שאין כל בריה ולשון שולטת בהם".

ומה הדרך להישמר מפגיעתו של עמלק? ביאר מרן ראש הישיבה הגאון הרב נתן צבי פינקל זצלה"ה: הדרך היחידה להגביר את כוחם של ישראל נגד כח עמלק היא על ידי שימור אותה 'אמבטי רותחת'. כלומר, לשמור על חמימות לימוד התורה, על ידי לימוד ב'קולות וברקים' - כפי שניתנה התורה בסיני, מתוך ריתחא דאורייתא. וכשם שנצטוונו במלחמת עמלק למחות את זכרו מן העולם, ולא היה די בהריגתו בלבד, אף במלחמת היצר, מוטל עלינו להלחם בקרירות בעבודת ה' הבאה על ידי עמלק, עד שלא ייאר ממנה כל זכר.

הערות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו ברצון במייל
bishvilleihalacha@themir.org

תפילתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקב"ה ממידת אכזריות למידת רחמנות

אנחנו עומדים בפתחו של חודש אלול, חודש שבו אנו מתכוננים ליום הדין, ליום המשפט, וכפי ההכנה של כל אחד ואחד כך היא התקווה להצלחה, ומצד אחד אלול הוא זמן של פחד ואימת הדין, יחד עם זאת, אלו ימי רחמים וסליחות, הקב"ה אב הרחמן, קל מלא רחמים, כל מה שהקב"ה עושה זה מלא רחמים.

מצאנו בגמ' בסוכה (יד, א), א"ר אליעזר, למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתר, לומר לך מה עתר זה מהפך את התבואה בגורן ממקום למקום אף תפילתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקב"ה ממידת אכזריות למידת רחמנות, התפקיד שלנו בימים אלו הוא להפוך את מידת הדין למידת הרחמים.

רצון ה"ת" הוא שנעשה את כל מה שביכולתנו בכדי שנכתב ונחתם לחיים טובים ולשלום, וזכרנו לחיים מלך חפץ בחיים, הקב"ה חפץ בחיים, האתגר שלנו בימים הבעל"ט לעשות הכל כדי שנוכה לזה, ואם אכן נוכה לצאת זכאים זה הנח"ר הכי גדולה שיש להקב"ה.

אם אחפון במוות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה

מן הראוי להיזכר בפסוקים שנגיד בעוד פחות מארבעים יום בתפילת נעילה (בכדי לזכות לפתח לנו שער בעת נעילת שער כדאי שמעכשיו נתחיל להתכונן כראוי כדי שכל הימים יהיו מלאים ונוכל לעבור את השער ברחמים), אמור אליהם חי אני נאום ה' אם אחפון במוות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה שובו שובו מדרכיכם הרעים ולמה תמותו בית ישראל, (יחזקאל לג, יד).

לכלל ישראל חלילה אין שום טרזניה וטענה כלפי מעלה, אנחנו מקבלים את כל מה שהקב"ה עושה עמנו ולא מתעוררים כלל בחשבונות שמים, אבל מה שכן צריך לדאוג שמבחינתנו הכל יהיה בסדר, שאנחנו נהיה שלמים במעשינו, אדם צריך לעשות את שלו ומה שהקב"ה עושה אח"כ הוא טוב אמת וישר.

וחלילה אם באים אסונות או צרות ל"ע, אדם צריך לחשוב בעצמו אולי הוא לא התחזק מספיק אולי זה באשמתו, לפעמים יש איזה כאב שיכלנו לעשות יותר ואולי היה נמנע אסון, עברנו השנה דברים קשים מאוד אני לא רוצה להאריך כעת בצרות אבל עברנו שנה לא פשוטה, הקב"ה רוצה שנתקרב אליו וזה העבודה כעת בחודש אלול להתקרב ולהוסיף זכויות, לפני ששוקלים את המצוות והעבירות להוסיף עוד ועוד זכויות ולהכריע את הכף לזכות, וכל מצווה וכל ריחוק מעבירה מוסיפים לנו את הזכויות שנעבור את הדין ברחמים.

פחד מאימת הדין ושמחה במלכויות

בנוגע שבעולם אדם שעומד לפני משפט הוא מתכונן ונערך כראוי, ואם הוא לא מתכונן והוא אדיש כלפי המשפט זו תביעה גדולה הוא מראה שלא אכפת לו מכלום, אנחנו מחויבים להתכונן לקראת ראש השנה - יום הדין, שחלילה לא נהיה אדישים.

והזכרנו שמצד אחד יש לנו את ההכנה והעבודה של הפחד ואימת הדין, ומצד שני אנחנו גם צריכים להתכונן להמלכת ה', אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם, לקבל את מלכותו יתברך, ויש כאן מורכבות של הכנה לקראת החודש השביעי - הקב"ה חייב את השביעיות - פחד מאימת הדין, ומלכויות שמחייבת שמחה, זה מאוד מורכב אין באומות העולם דבר כזה.

אמרנו בשם הרב"ה רבי ישראל סלנטר אשר מי כמוהו עבד על המלכת ה', שמי שכל הראש השנה שלו עסוק רק בהמלכת ה' חסר לו בתחושה של משפט, אם הוא היה עומד בבית משפט והיו דנים לגבי העתיד שלו הוא היה במתח רב, והפשוט שהוא לא חש את המשפט, וודאי שהעיקר זה מלכויות אבל דבר ראשון צריך לחוש את המשפט ואז לקבל את עול מלכותו יתברך.

מתעשרת בסופה

בעצם זה שאדם חי את המשפט זה כבר מביא לו תקווה, ראשית כל מהטעם שהוא יחפש איך לזכות בדין הוא יחפש עצות ודרכי תשובה, ובנוסף הפחד והשברון לב מביא רחמים, וכדברי הגמ' בר"ה (טז, ב) וא"ר יצחק כל שנה שרשה בתחילתה מתעשרת בסופה שנאמר מראשית השנה, מרשית כתיב, ועד אחרית, סופה שיש לה אחרית.

ועי' שם ברש"י שכתב, שישאל עושינו עצמן רשין בר"ה לדבר תחנונים ותפילה כעניין שנאמר תחנונים ידבר רש. ובתוס' כתבו שמתוך שישאלים רשים ליבם נשבר ומרחמים עליהם מן השמים.

ידוע משמו של מרן הרב מבריסק שאין לאדם שום חזקות, בראש השנה צריך לקבל הכל מחדש אין דבר אחד שמגיע לי, אין דבר אחד שממשיך מעצמו משנה שעברה לשנה הבאה, בשמים כותבים בר"ה הכל מתחילה.

וודאי שבמשך השנה אפשר להתפלל ולקרוע שערי שמים להפוך את הגזרות הרעות לטובות, אבל הרבה יותר קל להתכונן בערב ראש השנה שנוכה לשנה טובה ומתוקה, וכדברי הגמ' בשבת לעולם יבקש אדם רחמים עד שלא יחלה, כשבאים בהכנעה ושברון לב זה כבר מביא תקווה שהדין יעבור ברחמים.

להיות ליבו קרוב אל דודו בתשובה

ובנוסף מלבד מה שאלו ימים של הכנה לקראת יום הדין הרי חודש אלול הוא חודש הרחמים והסליחות שמסוגל לסייעתא דשמיא גדולה, תסתכלו את לשון המשנ"ב שזה ספר הלכה איזה חיזוק הוא נותן לחודש אלול וז"ל, כי באלו ארבעים יום התשובה מקובלת להיות ליבו קרוב אל דודו בתשובה, ואז דודו קרוב לו לקבל תשובתו מאהבה, (או"ח תקפא, א).

וכשמקבלים ימים סגוליים כאלו ולא מנצלים אותם כראוי אזי התביעה כפולה ומכופלת, כמה בעלי המוסר היו מעוררים ומחזקים בחודש הזה - חודש אלול, הרי כל אחד רוצה שהוא ובני ביתו יזכו לבריאות והצלחה ברוחניות וגשמיות, עכשיו יש לך הזדמנות תנצל, כמה כואב שאנשים עוברים את האלול מתוך שאננות ושוויון נפש, שימו לבבכם על דרככם, פתיחת הלב נדרשת בזמן הזה מאוד, להתעורר!

מרן הגר"ס אמר כבר בזמנו (רבי ישראל נפטר בשנת תרמ"ג), שלפנים בישראל היה כל איש מישראל אחזתו פלצות מקול הקורא קדוש אלול, עוד בזמן רבי ישראל הוא אמר שכך היה לפניו בישראל ובזמנו וודאי שלא זה המצב (בזמנו בירושלים היו בתי כנסת שהנשים היו מתעלפות בזמן תפילת החודש שאמרו ראש חודש אלול...).

ואחת הסיבות לכך שכיום לא כ"כ מרגישים את התחושה של 'אלול' היא מפני שיש טשטוש בין עצבות לפחד, ידוע שמרן הגר"י לווינשטיין זצוק"ל הגדיר את הימים הללו 'ימים הנחמדים', עצבות היא דבר פסול וטרף, אסור לנו להיות אדישים לקראת יום הדין אבל אנחנו צריכים לפחד מהמשפט,

לא להיות עצובים מחמת המשפט, פחד הוא מציאות אדם מפחד ממשפט, ואדרבה הפחד מהמשפט מביא את ההצלחה וההצלחה כמו שהזכרנו.

לברוח מהאדישות

ישנם שלושה סוגי אנשים שההתייחסות שלהם שונה זה מזה, יש אחד שהוא סתם אדיש וקרייז אין לו שום רגש לקראת יום הדין, יש כאלו שאין להם כח למתח שיש בימים אלו, ויש כאלו שבטוחים שהם יצליחו בדין.

הראשון ה' ירחם סתם אדיש ל"ע אם הוא לא יתפוס את עצמו ויתכונן כראוי איך ינצל מן הדין, והשני שאין לו כח ומפחד מהמתח שיש בימים הללו צריך להסביר לו ולחזור שוב ושוב כי השופט הוא מלך המלכים, אבינו שבשמיים אב הרחמן והמלך רוצה שיהיה לנו טוב והוא נשבע לנו חי אני נאום ה' אם אחפון במות הרשע כי אם בשובו מדרכו וחיה.

ונדמה לעצמנו ששופט נגיש לאדם חודש לפני המשפט ואומר לו תדע לך יש לך משפט מאוד קשה אתה צריך להתכונן כראוי והוא נותן לו עצות כיצד לזכות במשפט מה לעשות ומה לא לעשות, כדאי לך להתאמץ כמה שבועות ולצאת זכאי, אותו אדם שואל את השופט מה זכיתי שאתה מדריך אותי כיצד לזכות בדין, אומר לו השופט אני דוד שלך אני רוצה בטובתך.

ואם אכן בימים שלפני המשפט הוא ילך ויתכונן כראוי מה טוב, אבל אם הוא יתעלם מהכל כמה מזור תהיה התנהגותו, חבריו ובני משפחתו לא יבינו מדוע הוא לא עושה מאום ממה שהמליץ לו השופט, הוא מאבד את עצמו לדעת.

ומצד שני אם אכן הוא מגיע למשפט מוכן כראוי והוא עוד הוסיף יותר ויותר ממה שאמר לו אותו שופט הוא וודאי יעבור את המשפט בהצלחה ויצא זכאי על כל שאלה ששואלים אותו הוא יודע מה לענות ועל כל קטגור שמוגים להזיק לו הוא מביא כמה וכמה סגורים שמליצים טוב עליו, וכך הוא יוצא זך ונקי.

הקב"ה מעמיד אותנו במשפט ונותן לנו את כל הדרכים שנעשה כדי שנוכח במשפט, אנחנו צריכים א"כ לשמוח בזה, אין מקום לעצבו, יש לנו את האפשרות לצאת זכאים בדין.

ואותם אנשים שסמוכים ובטוחים בדין יש להם ביטחון בה' שינצלו בדין צריכים לדעת שביטחון זה לא התעלמות מהמציאות, צריך להכיר את המציאות שיש משפט ולעשות את כל מה שהוא יכול בכדי להוסיף זכויות ולהגיע לקרבת אלוקים ולבקש רבש"ע אני רוצה להתקרב אליך ולעשות רצונך לעבדך באמת ולגרום נחת רוח לבו"ת ואז הוא יכול לבטוח בהקב"ה שייצלו מן הדין.

עבודת ההתבוננות

העבודה שלנו בימים הללו היא התבוננות, לחשוב ולצייר לעצמנו מה ל"ע יכול להיות ומה אנחנו רוצים שיהיה, ה' יעזור שכולם יהיו בריאים ושלמים שהלילות יעברו בשלום לפעמים ל"ע יש מחלות אפילו סטנדרטיות שילדים רגילים לעבור אותם מידי תקופה, אבל צריך לבקש רחמים שגם זה לא יבוא, וגם אם כן אבל שיעבור ברחמים.

וכמה צריך לבקש רחמים שנינצל מכל מיני מחלות קשות ודברים חריגים אסונות ועוגמות נפש ל"ע, צריך לעשות קצת חשבון נפש ולערוך סיכום מה

היה לנו בשנה האחרונה בפרט ובתקופה האחרונה מאז שבא עלינו הנגיף לפני שנתיים וחצי, שוכחים כבר מה היה לנו מה עברנו איזה תקופות קשות היו לנו, כמה השלכות יש מהווירוס הזה כמה צרות נוספות היו מהמגפה הזאת דברים שלא היו צפויים מראש כלל וכלל.

יש עכשיו כל מיני נבואות מה יכול להיות בחורף מחלה כזו או אחרת ה' הטוב יצילנו, וכן האיומים שבאים מאיראן וזה חלק ממה שהעולם זומם לעשות, וכעת אנחנו צריכים להתחזק ולהתעורר כי אנחנו יודעים מה יכול להיות ועי"ז נתפלל ונוסיף זכויות כדי שנינצל מכל זה.

ולמעשה הולך פה משהו בעולם אולי מתחיל להתגשם מלחמה בין רומי לפרס, כלל ישראל יודעים שיש לנו את אבינו שבשמיים רחום וחנן יחיד ומיוחד שרוצה בטובתנו וכעת שמגיע ראש השנה הכל פתוח לקראת השנה הבעל"ט וזה הזמן לעבוד ולזכות לשנה טובה.

להרבות בזכויות

וראשית כל כעת צריך להוסיף עוד ועוד זכויות בכמות ובאיכות כדי שנכריע את הכף לטובה, ובהמשך נדבר עוד עצות שיש להם סגולת חיים, אנשים עושים כל מיני סגולות של ארבעים יום וכד' אני לא מזלזל ח"ו, אבל מה שכואב שיש דברים מפורשים בחז"ל הקדושים סגולות מפורשות שאנשים לא עושים.

אנשים ומכנים לשלם הון עתק בשביל כל מיני צמחים או עשבים ואומרים להם שזה סגולה לבריאות או לאריכות ימים, אבל לנו יש את דברי חז"ל הקדושים שנותנים לנו סגולות בדוקות מה לעשות בכדי להינצל ולזכות לחיים טובים גם למי שאין לו מספיק זכויות והוא לא ראוי, ונשתדל לדבר על זה בהמשך בעז"ה, אבל קודם כל להוסיף זכויות בכמות ובאיכות.

והאווירה של אלול הרצינות עם שמחה צריכה להיות גם בבית, לדעת שאשרינו שאבינו שבשמיים רוצה שיהיה לנו אושר ורוצה בטובתנו ומתחנן אלינו שנעשה את מה שמוטל עלינו כדי לזכות לכל זה, לשנן שוב ושוב ראה נתתי לפניך וכו' ובחרת בחיים (דברים ל"ט), וכמו שפירש רש"י שם וז"ל, אני מורה לכם שתבחרו בחלק החיים, כאדם האומר לבנו בחר לך חלק יפה בנחלתי ומעמידו על חלק היפה, ואומר לו את זה ברור לך, ועל זה נאמר ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי הנחת ידי על גורל הטוב לומר את זה קח לך.

אשרי מי שינצל את הימים האלו אשרי חלקו, נחפשה דרכנו ונחקורה ונשובה עד ה', אנחנו צריכים לעשות את ההשתדלות שלנו וודאי שיהיה בזה ברכה והקב"ה יכתבנו ויחתמנו לחיים טובים ברוחניות ובגשמיות אתם וכל אשר לכם, ונוכח לעבוד את ה' בשמחה וטוב לבב ולעשות לפניו נחת רוח.

We Are at War!

Harav Hagaon Ahron David Shlita

Parshas Ki Seitzei begins with the words **לְמִלְחָמָה** — lamilchamah, with a pasach, meaning the war — which sounds like it is speaking about a specific war. Shouldn't it say lemilchamah, with a shva, which would mean, "to a war"?

The Ohr HaChaim famously explains that lamilchamah is a remez to the well-known war, the war against the yetzer hara.

The yetzer hara wages a tremendous war against us. He tries to prevent us from learning well, davening well, and doing mitzvot properly. This is not a war fought with planes, guns, and ammunition. It's a very quiet war, but an intense one. Quietly, the yetzer hara leads us to do things that are not good, and we must do battle against him.

How do we fight this war? There is a sefer called Ohr Yisrael, which contains the letters of Rav Yisrael Salanter. It's a wonderful sefer, and if someone wants to gain a geshmak in life, he should learn it. Specifically, learn michtav zayin, on Elul, and michtav yud. They are beautiful letters, and you'll enjoy them immensely.

The purpose of learning mussar is to help you see what you need to correct, to look at your life and see what is happening with you: Are you learning well? Are you davening well? Are you doing mitzvot properly? That's what mussar is.

Rav Yisrael says in michtav yud that a person who learns mussar is called alive: **לומד המוסר חי יקרא**. He is alive because **כל חי מרגיש** — every living being feels. A person who learns mussar feels, "I have to daven better. I have to learn better. I have to say berachos better. I have to improve in everything. I have to rise." That is mussar. He is alive.

A person who does not learn mussar goes through life on autopilot: another day, another day, more days and more days. Now it is Elul. My rebbi Rav Moshe Aharon Stern said that we have to count the days of Elul: "Today is the fourth day of Elul." We have to count every day and see whether each day was used well. We also have to make changes and live a little differently.

THE SILLY EXCUSE WE ALL USE

In the beginning of Shaarei Teshuvah, Rabbeinu Yonah

gives a frightening mashal. The king's officers caught a group of bandits and put them in prison. At some point, they dug a tunnel beneath the prison and escaped — except for one.

Why did he stay in prison? My rebbi, Rav Chaim Brim, said in the name of the baalei mussar that he stayed because the tunnel was uncomfortable. It was not possible for the prisoners to dig a large tunnel, so they dug a narrow one. It was dark and muddy, and a little frightening. To escape, the prisoner would have to crawl on his hands and knees, and he might bang his head. But he only had to crawl for five minutes, and then he would be free.

This prisoner gave up his entire chance to live as a free man because it was a little difficult to crawl through the dark tunnel. But those five minutes would gain him his freedom. And yet he said, "No, I can't do it."

The prison warden said, "You wretched man! The tunnel was open before you. Why didn't you escape?"

Indeed, couldn't he have endured a little discomfort to gain freedom? He would have been able to marry, build a home, and have children. Now he would remain in prison his entire life!

It's crazy! But that's us. We're crazy.

We have to come to davening earlier. Yes, it's a little hard to wake up earlier and arrive earlier. But then we daven well, and we experience the **נַעֲמֵם ה'**. If you come late, okay, you still daven. But if you come early, you experience pleasure. You can say every word.

At first, it is a little difficult, like crawling through the tunnel. Waking up a little earlier, coming to davening earlier, and saying the berachos slowly and properly is hard, but after a while it becomes easy. It's only difficult in the beginning.

Our entire life in this world is a tunnel. The message of Shaarei Teshuvah is that it is a little difficult — and then you are free. You will daven better, and you will bentch better.

Bentching is a great segulah for parnassah. The well-known Chinuch on the mitzvah of Bircas HaMazon in Parshas Eikev says that we have a mesorah that

anyone who is careful with Bircas HaMazon will have parnassah b'chavod throughout his life. So bentch properly and slowly; do not bentch quickly.

I once asked Rav Shach for a kabbalah. He said, "Bentch from a siddur. That is a kabbalah."

We should say everything from a siddur: Asher Yatzar, berachos — everything. It's a little difficult to bentch from a siddur and it takes another minute or two. But the holy Chinuch, one of the Rishonim, says that if you bentch properly, you are guaranteed an honorable livelihood throughout your life. Incredible!

I once saw a remarkable story. A couple came to Rav Chatzkel Levenstein, and the husband said, "Rebbe, we do not have children."

Rav Chatzkel told him to learn mussar for a few minutes every day. He did so, and they had a child.

Someone then asked Rav Chatzkel, "Is this a new segulah — learning mussar in order to have children?"

Rav Chatzkel explained that perhaps there had been a gezeirah that this person would not have children. But when he began learning mussar, he became a new person. He became alive: חי יקרא. Before, he had not been alive. Now he was a different person, and the decree had not been issued against this new person.

Lamilchamah — with a pasach — refers to our fight against the yetzer hara. In this war, we need to exert a bit of effort. But it does not have to be more than a little effort. The Ohr Yisrael, in michtav zayin, says to undertake a small kabbalah. Make one small improvement or two.

If you want, learn Mishnayos. Learn one Mishnah a day, know it, and review it. If you want to connect to the Yamim Nora'im, I suggest that during these days you learn the Mishnayos of Rosh Hashanah, Yoma, and Sukkah. Mishnayos contain halachah, they contain mussar; they have everything in them.

If you learn Gemara, learn the shakla vetarya well. The rebbi Rav Nachum would say: Know the Gemara. Know Rashi. Learn Rashi well and learn the Gemara well. Rav Chaim Shmuelevitz would say: Learn mussar, learn mussar, learn mussar.

IF NOT NOW...

In michtav yud of Ohr Yisrael, Rav Yisrael says that if a person learns mussar, even a little, he will rise above

his peers in his thoughts and in all his conduct.

We should make a kabbalah to learn mussar every day. Learn for five minutes a day, with a fixed daily schedule. If you want, learn Ohr Yisrael. If you prefer a different sefer, learn that. But learn it regularly, and you will become a new person — truly alive. The difference is unbelievable.

The word *למלחמה* conveys that we first have to recognize that there is a war. People think that life is good; everything is fine and going smoothly. But there is a war taking place! Why do people come late to davening? They know how important davening is. Sure, there are always excuses. "I'm too tired. I went to bed late." But the real reason is because the yetzer hara is waging a war, trying to make them come late to davening.

You have to fight! Wage a little war. And *הבא לטהר* מסייעין אותו.

The Maharsha (Makkos 10b) teaches that every thought, word, and action creates a malach that will come to your aid. The thought, "I want to learn better," creates a malach that will help you. If you think, "I want to daven better," that thought creates a malach that will help you.

Now it is Elul. Let us begin the war today: to learn better, daven better, and do mitzvos better. We also have to remember the principle from Avos: *ואם לא עכשיו אימתי*. Whatever you are going to do, do it now.

Hashem should help us wage this war, and we should all have yeshuos, children, shidduchim, good health, parnassah b'shefa, and kol tuv sela. Thank you very much, hatzlachah, hatzlachah, hatzlachah.

**This week's
Bishvilei Haparsha
is sponsored by:**

